

Türk Eğitim Sisteminde Sınavlarda Kopya Sorunu-2

M. Zahit DİRİK*

ÖZET

Bu çalışmada "Türk Eğitim Sisteminde Kopya Sorunu", sistemin değişik kademelerinde görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri alınarak, betimsel bir çerçevede araştırılmaktadır.

Araştırmada kopya nedenleri belirlenmeye çalışılmış, öğretim elemanlarının kopyaya ilişkin görüşlerinin, alanlarına ve görev yaptıkları okul kademelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmış, elde edilen bulgular çerçevesinde bazı öneriler verilmiştir.

SUMMARY

In this study, "The Cheating problem in Turkish Education System" is searched in a descriptive frame by taking the teachers' opinions who work in the different stages of the system.

In this research, the reasons of cheating are tried to be determined and the teachers' opinions are investigated according to their studying fields and stages of schools they're working in, and some suggestions are given in the frame of the evidences found in this research.

Problem

Türk dilinde kopya sözcüğü farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu çalışmada kopya, sınavlarda ortaya çıkan, istenmeyen bir eylem olarak ele alınmaktadır.

* Yard. Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi,

Literatür incelendiğinde, kopya sorunu ile ilgili araştırmaların temelde üç yönde geliştikleri gözlenmektedir.

1. Kopya sorununu eğitim sisteminin değişik boyutlarındaki düzensizliklere bağlı gören araştırmalar.

2. Kopyayı ahlak eğitimi ve ahlaki gelişim ile ilgili bir sorun veya bir davranış düzensizliği ve davranış sapması olarak niteleyen araştırmalar.

3. Kopyanın varlığını istatistiki yöntemlerle belirlemeye yönelik araştırmalar.

Bu araştırmada kopya sorununa sistem ve sistem içerisinde yapılan uygulamalara ilişkin bir sorun olarak yaklaşılacaktır.

Yapılan tanımlarda kopya çekmenin sınavların uygulanışında ortaya çıkan ve istenmeyen bir eylem olduğu anlaşılıyor. Sınav ise, eğitimde öğrencileri değerlendirmek amacı ile yapılan ölçme uygulamalarını ve bu amaçla geliştirilen testlerin uygulanışını açıklayan bir kavramdır. Temelde bir ölçme eylemi olan sınavın uygulama amacı ise, yapılacak değerlendirme çalışmalarını için veri toplamaktır.

Kopya sorununun yaşandığı sınav uygulamaları, her ne kadar değerlendirmenin uygulama boyutu ile ilgili olsa da, sorunun ortaya çıkışını hazırlayan nedenlerin büyük bir bölümünün, değerlendirmenin program içerisindeki yeri ve işlevine ilişkin yanlış bilgi, anlayış ve uygulamalardan kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca sınav uygulamalarına ilişkin pek çok neden de bunlara eklenince, kopya için uygun bir ortam oluşmaktadır.

Türk eğitim sisteminde kopya konusunun önemli bir sorun olarak gündemdeki yerini sürekli koruması, çözüm çabalarının, bilimsel verilerden uzak sistemi bütünüyle değerlendiren, çok yönlü ve kapsamlı önlemler yerine sınırlı ve yüzeysel çözüm çabalarına yönelmesine bağlanabilir.

İlgili Araştırmalar

Türk eğitim sisteminde kopya sorununa ilişkin ciddi araştırmaların 1995 yılında Külahçı ve Selçuk'un araştırmaları ile başladığı söylenebilir.

Selçuk (1995) araştırmasında, genel lise ve imam hatip lisesi öğrencilerin cinsiyet ve okul türlerine göre kopya çekme konusundaki görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığını inceliyor.

Külahçı ise, yine 1995 yılında geliştirdiğı tutum ölçeğı ve anket ile Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırmayı Fırat Üniversitesinde gerçekleştiriyor.

Yeşilyaprak ve Öztürk Külahçının geliştirdiğı tutum ölçeğı ve anket formunu kullanarak benzer bir araştırmayı Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde yapıyorlar (1996).

Bu çalışmada ise, kopya sorunu sistemi yaşayan ve sistemden etkilenenlerin tümünü ilgilendiren, sistemin tüm öğeleri ile ilişkili olan, bir sorun olarak ele alınacak ve değerlendirilecektir.

Problem

Bu araştırmanın amacı, Türk eğitim sisteminde öğrencilerin kopya çekme sorununu, Eğitim sisteminin değişik kademelerinde öğretim hizmeti veren öğretim elemanlarının görüşleri çerçevesinde, okul düzeyi ve alan değişkenlerine göre incelemektir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada “kopya” eğitim sisteminin yapısı ve işleyişine ilişkin bir sorun olarak ele alınmaktadır.

Her ne kadar istenmeyen bir ürün olarak nitelense de sistemin çıktısı ve ürünüdür.

Eğitim sisteminin bu sonucu hazırlaması istenmiyorsa, sistemin yapı ve işleyişinin yeniden gözden geçirilmesi gereklidir.

Bu çerçevede araştırma bulgularının sistemin yapı ve işleyişine ilişkin bilgiler getirmesi, çözüm çabalarında ilgililere yol ve yön göstermesi beklenmektedir.

Sayıtlar

1. “Öğrencilerin sınavlarda kopya çekmeleri” eğitim sistemi açısından istenmeyen bir sonuç ve önemli bir sorundur.

2. Öğretim elemanlarının da bilgi formuna doğru bilgi verdikleri kabul edilmektedir.

Sınırlılıklar

1. Araştırmadan elde edilen öğretim elemanlarına ilişkin bulgular, Bursa ile merkezinden seçilen ilk öğretim ve yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanlar ile sınırlıdır.

2. Bilgi Forum (Anket) nun doğasından gelen sınırlılıklar vardır.

Yöntem

Bu araştırma, genel tarama modeli içerisinde yürütülmüş betimsel bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Öğretim elemanları için belirlenen evren, Bursa il merkezinde, her düzey ve türdeki eğitim kurumlarında öğretim hizmeti veren öğretim elemanlarından oluşmaktadır.

Belirlenen bu genel evren içerisinde, farklı okul kademelerinden, farklı programları temsil etmek üzere seçilen okulların öğretmenleri çalışma evrenini oluşturmuştur.

Çalışma evrenine giren okullarda görev yapan öğretim elemanlarından, farklı alanları da temsil etmek üzere seçilen öğretim elemanları örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Tablo: 1
Örneklem Grubuna Giren Öğretim Elemanlarından Öğretim Elemanı Bilgi Formunu Dolduranların Okul Kademelerine Dağılımları

	Okul	Alan	(1) Kadın	(2) Erkek	Toplam
1. Üniversite	11. Eğitim Fakültesi	11- Yabancı Diller	1	4	5
		12- Resim Müzik	1	4	5
		13- Eğitim	1	3	4
	12. Fen - Edebiyat Fakültesi	121- Fen	1	5	6
		122- Edebiyat	2	3	5
13 Mühendislik Fakültesi	Elektornik ve Makina	2	8	10	
Üniversite Toplam			8	27	35
2. Ortaöğretim	21 Klasik Lise		9	4	13
	22 Teknik Lise		1	8	9
Ortaöğretim Toplam			10	12	22
3. İlköğretim	31 I. Kademe	311 Altıparmak	8	4	12
		312 Yunus Emre	1	9	10
I. Kademe Toplam			9	13	22
4. İlköğretim II	41. II. Kademe	411 Altıparmak	10	0	10
		412 Yunus Emre	4	6	10
II. Kademe Toplam			14	66	20
GENEL TOPLAM			41	58	99

Bilgi Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplamak amacı ile kullanılan "Türk Eğitim sisteminde Sınavlarda Kopya Çekme Nedenleri Öğretim Elemanı Bilgi Formu" kişisel ve genel 12 sorudan oluşmaktadır.

Bilgilerin Toplanması

Bilgi formu 1996 yılı Haziran ayının ilk 15 günü içerisinde, araştırmacı tarafından gerekli açıklama ve uyarılar yapılarak bizzat uygulanmıştır. Araştırma sürecinde bilgi formlarının uygulanma işlemleri tamamlandıktan sonra elde edilen veriler analiz edilmek üzere bilgisayara yüklenmiştir.

Bulgular

1. Örneklem grubuna giren öğretim elemanların okul, alan ve cinsiyet dağılımları.

Bu araştırmada, Bursa il merkezindeki farklı okul programlarını temsil etmek üzere seçilen okulların öğretmenleri çalışma evrenini oluşturmuştur.

Bilgi formuna cevap veren 99 öğretim elemanının okul kademeleri, alanları ve cinsiyetleri Tablo - 1'de verilmişti.

Öğretim elemanlarının, bilgi formundaki sorulara verdikleri cevaplar, okul kademesi değişkeni dikkate alınarak tablolaştırılmış ve her tabloda bu değişkene göre, soruya verilen cevaplar arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığı kontrol edilmiştir.

2. Öğretim elemanlarının görev yaptıkları okulda, öğrencilerin kopya çektiğini gözlemlemelerine ilişkin görüşleri.

Öğretim elemanlarının görev yaptıkları okulda öğrencilerin kopya çektiklerinin gözlemlemelerine ilişkin soruya verdikleri cevaplar Tablo-2'de görülmektedir.

Öğretim elemanlarının görevli oldukları okul kademeleri ile bu soruya verdikleri cevapların seçenklere dağılımı arasında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo: 2

Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Okulda Öğrencilerin Kopya Çekmelerini Gözlemlemelerine İlişkin Soruya Verdikleri Cevapların Okul Kademelerine Göre Dağılımı

5.4. Görev yaptığımız okulda öğrencilerin kopya çektiğini hiç gözlemledinizmi?

Okul	N	Evet	Hayır	Toplam
Yüksek öğretim	35	94.29	5.71	100
Ortaöğretim	22	95.45	4.55	100
İlk öğretim I. Kademe	22	63.64	63.36	100
İlk öğretim II. Kademe	20	70.00	30.00	100
Toplam	99	82.83	17.17	100
$X^2= 14.059$		Sd: 3		P < .01

Tablo - 2'de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 82.83 ünün eğitim sisteminde kopya çekildiğini gözlemledikleri anlaşılmaktadır. Kopyanın en yoğun (% 95.45) gözlemlendiği öğretim kademesi ise, ortaöğretimdir. Bunu % 94.29 ile yükseköğretim izlemektedir. Kopyanın en az gözlemlendiği ilköğretim I. Kademe bu oran %63.64'tür.

3. Öğretim Elemanlarının, kendi derslerinde, öğrencilerin kopya çektiklerinin gözlemlemelerine ilişkin görüşleri.

Öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri cevapların öğretim kademelerine göre dağılımı Tablo-3'te görülmektedir. Öğretim elemanlarının görev yaptıkları okul kademeleri ile bu soruya verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin, kendi derslerinde kopya çekmelerini gözlemlenmelerine ilişkin olarak sorulan soruya, en fazla (% 72.73) çok az gözlemlenmiş seçeneğini işaretleyerek cevap verdikleri görülmektedir.

Çok az gözlemlenmiş olsa da, kopyanın en yoğun gözlemlendiği okul kademesi olarak yine "ortaöğretim" görülmektedir.

Tablo: 3

Öğretim Elemanlarının Kendi Derslerinde Kopyayı Gözlemlenmelerine İlişkin Soruya Verdikleri Cevapların Okul Kademelerine Göre Dağılımı

S. 5. Kendi dersinizde öğrencilerin kopya çektiğini hiç gözlemlediniz mi?

Okul	N	A	B	C	D	Toplam	
Yüksek öğretim	35	11.43	65.72	20.00	2.86	100	
Ortaöğretim	22	9.09	86.36	4.55	.00	100	
İlk öğretim I. Kademe	22	4.55	63.64	27.27	4.55	100	
İlk öğretim II. Kademe	20	5.00	70.00	15.00	.00	100	
Toplam	99	8.08	72.73	17.17	2.02	100	
$\chi^2 = 13.500$		sd = 12				p > .05	

A. Evet çok gözlemlenmiş. B. Çok az gözlemlenmiş. C. Hiç gözlemlenmiş. D. Başka.

4. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin daha çok hangi ders grubunda kopya çektiklerini gözlemlediklerine ilişkin görüşleri.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin en çok hangi ders grubunda kopya çektiklerine ilişkin gözlemlerinin, okul kademelerini göre dağılımı tablo - 4'te görülmektedir.

Öğretim elemanlarının görev yaptıkları okul kademeleri ile bu soruya verdikleri cevaplar arasında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo: 4

Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin Daha Çok Hangi Ders Grubunda Kopya Çektiklerine İlişkin Görüşleri

S. 6. Daha çok hangi ders grubunda kopya çektiklerini gözlemlediniz.

Okul	N	A	B	C	D	E	F	G	H	Boş	Top.	
Yüksek öğretim	35	14.2	22.8	2.86	5.71	14.2	11.4	2.86	.00	25.7	100	
Ortaöğretim	22	4.55	59.0	9.09	.00	4.55	13.6	.00	.00	9.03	100	
İlköğretim I. Kademe	22	.00	27.2	13.6	9.09	.00	.00	.00	4.55	45.4	100	
İlköğretim II. Kademe	20	.00	25.0	50.0	.00	.00	.00	10.0	.00	.00	100	
Toplam	99	6.06	32.2	16.1	4.04	6.06	7.07	3.03	1.01	1.01	100	
$\chi^2 = 64.241$		sd = 24									P < .01	

A. Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı. B. Sosyal dersler. C. Matematik, Fen. D. Sınıf Öğretmenliği. E. Sanat (resim, müzik vb.). F. Başka.

Tablo - 4'te görüldüğü gibi öğretim elemanları toplam olarak en fazla sosyal derslerde (% 32. 32) kopya çekildiğini belirtmektedirler. Burada öğretim elemanları ile öğrencilerin arasında en fazla kopya çekilen ders konusunda büyük

bir yakınlığın gözlemlendiği söylenebilir. Öğrencilerin kendilerine sorulan benzer soruda, % 42.11 ile sosyal derslerin eğitim sisteminde en fazla kopya çekilen dersler olduğunu belirttikleri görülmüştür.

Yüksek öğretim kademesinde görevli öğretim elemanları, sosyal derslere % 22.86 ile ilk sırada yer verirlerken ikinci ve üçüncü sırada aynı yüzde ile (% 14.29) Türk dili ve matematik, fen grubu derslerini işaretledikleri görülmektedir.

Ortaöğretim kademesinde görevli öğretim elemanları ise, % 59.09 gibi büyük bir yüzde ile ilk sırada yine sosyal derleri işaretlemişlerdir.

İlköğretim I. Kademe % 27.27 ile sosyal derslere ilk sırada yer verilirken, II. Kademe görevli öğretim elemanları % 50.00 gibi büyük bir yüzde ile ilk sırada matematik, fen grubu derslere yer vermektedirler. Bu grupta da ikinci sırada % 25.00 ile sosyal dersler yer almaktadır.

5. Öğretim elemanlarının daha çok hangi cinsiyetteki öğrencilerin kopya çektiklerine ilişkin görüşleri.

Öğretim elemanlarının daha çok hangi cinsiyetteki öğrencilerin kopya çektiklerine ilişkin olarak verilen 7. soruya verdikleri cevapların, okul kademelerine göre dağılımı Tablo - 5'te görülmektedir.

Öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri cevapların okul kademelerine göre dağılımında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo: 5
Öğretim Elemanlarının, Hangi Cinsiyetteki Öğrencilerin Daha Çok Kopya Çektiklerine İlişkin Görüşleri

S. 7. Daha çok kız öğrenciler mi, yoksa erkek öğrenciler mi kopya çekiyor?

Okul	N	A	B	C	Boş	Toplam	
Yüksek öğretim	35	8.57	25.71	60.00	5.71	100	
Ortaöğretim	22	4.55	22.73	72.73	.00	100	
İlk öğretim I. Kademe	22	.00	13.64	63.64	22.73	100	
İlk öğretim II. Kademe	20	35.00	10.00	45.00	10.00	100	
Toplam	99	11.11	19.19	60.61	9.09	100	
$\chi^2 = 24.124$		sd = 9				p < .01	

A. Kız öğrenciler. B. Erkek öğrenciler. C. Her ikisi de çekiyor.

Öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri cevaplarda, toplamda % 60.61 ile ayırım yapmaksızın iki cinsinde kopya çektiğini belirttikleri görülüyor. Daha sonra % 19.19 ile erkeklerin % 11.11 ile kızların daha çok kopya çektiklerini belirtiyorlar.

Orta öğretimdeki öğretim elemanlarının % 72.73 ile iki cinsinde kopya çektiklerini en yüksek yüzde ile belirttikleri görülmektedir.

İlköğretim I. kademe öğretim elemanları bu kademe kız öğrencilerin hiç kopya çekmediklerini belirtirlerken, ilköğretim II. Kademe öğretim elemanları ise, iki cinsde çekiyor (% 45.00) seçeneğine ilk sırada yer verdikten sonra, ikinci sırada % 35 ile kız öğrencilerin daha çok kopya çektiklerini belirtiyorlar.

6. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin kopya çekme davranışlarının nasıl nitelenebileceğine ilişkin görüşleri

Öğretim elemanlarının öğrencilerin kopya çekme davranışlarının nasıl nitelenebileceğine ilişkin 8. Soruya verdikleri cevapların okul kademelerine göre dağılımı Tablo-6'da görülmektedir. Öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri cevaplarla görevli oldukları okul kademeleri arasında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo - 6'da görüldüğü gibi, öğretim elemanları toplamda en büyük oranda (% 72.73) "Engellenmesi gereken kötü bir davranıştır" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bunu % 13.13 ile "Hırsızlıktır. Kesinlikle cezalandırılmalıdır" seçeneği izlemektedir.

A seçeneğini işaretleyenler arasında ortaöğretim kademesinde görevli öğretim elemanları % 90.91 ile en yüksek işaretleme oranına sahipken, İlk öğretim I. Kademe öğretim elemanlarında bu oran % 54.55'e düşmektedir.

Tablo: 6

Öğretim Elemanlarının, Öğrencilerin Kopya Çekme Davranışlarının Nasıl Nitelenebileceğine İlişkin Soruya Verdikleri Cevapların Dağılımı

S. 8. Öğrencilerin kopya çekme davranışı sizce nasıl nitelenebilir?

Okul	N	A	B	C	D	Boş	Toplam
Yüksek öğretim	35	68.57	2.86	25.71	.00	2.86	100
Ortaöğretim	22	90.91	.00	4.55	.00	4.55	100
İlk öğretim I. Kademe	22	54.55	9.09	13.64	.00	22.73	100
İlk öğretim II. Kademe	20	80.00	5.00	.00	5.00	10.00	100
Toplam	99	72.73	4.04	13.13	1.01	9.09	100
$X^2 = 24.467$		sd = 12		p < .05			

A. Engellenmesi gereken kötü bir davranıştır. B. İyi olmasa da hoş görüyle karşılanmalıdır. C. Hırsızlıktır kesinlikle cezalandırılmalıdır. D. Yakalanmadığı sürece önemli değildir. E. Başka.

Bu soruda başka seçeneğinde, ilköğretim I. kademe öğretim elemanlarından gelen, "Kopya çekerlerken de öğrendiklerini düşünüyorum" (f: 3). İlginç bir açıklama olarak düşünülebilir. Bu açıklamalar aynı zamanda ilköğretim I. kademe öğretmenlerinin kopyayı önemsemediklerini de düşündürmektedir. Ancak buradaki hoşgörünün ileri kademelerdeki cezacı yaklaşımın hazırlayıcısı olduğu kadar, öğrencilerin ahlaki gelişimindeki çelişkilerin de kaynağı olabilir.

7. Öğretim elemanlarının kopya çeken öğrencilerin tanımlanmasına ilişkin görüşleri

Tablo - 7'de kopya çeken öğrenciyi tanımlayacak açıklamalar istenen 9. soruya öğretim elemanlarının verdiği cevapların dağılımı görülmektedir. Bu soruya verilen cevaplar arasında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo: 7

Öğretim Elemanlarının Kopya Çeken Öğrenciyi Tanımlamalarına İlişkin Soruya Verdikleri Cevapların Dağılımı

S. 9. Kopya çeken öğrenciler:

Okul	N	A	B	C	D	Boş	Toplam	
Yüksek öğretim	35	14.29	42.86	2.86	34.29	5.71	100	
Ortaöğretim	22	13.64	40.91	31.32	4.55	9.09	100	
İlk öğretim I. Kademe	22	18.18	36.36	4.55	40.91	.00	100	
İlk öğretim II. Kademe	20	.00	60.00	10.00	30..00	.00	100	
Toplam	99	12.12	44.44	11.11	28.28	4.04	100	
$X^2 = 29.751$		sd = 12					p < .01	

A. Davranış bozukluğu olan öğrencilerdir. B. Düzenli çalışmayan öğrencilerdir. C. Başarma güçlüğü çeken öğrencilerdir. D. Fırsatlardan yararlanan öğrencilerdir. E. Başka. (Bu soruda başka seçeneğinde hiç bir açıklama yapılmamıştır).

Tablo - 7’de görüldüğü gibi, Öğretim elemanları kopya çeken öğrencileri daha çok “düzenli çalışmayan öğrenciler” olarak tanımlamaktadırlar (% 44.44) daha sonraki sırada ise “Fırsatlardan yararlanan öğrenciler” olarak (% 28.28) görmektedirler. İlk öğretim II. Kademe öğretim elemanları B seçeneğini en yüksek oranda (% 60.00) işaretlerlerken, A seçeneğini hiç işaretlememişlerdir.

8. Öğretim elemanlarının, kopya çekmedeki artışın nedenlerine ilişkin görüşleri

Öğretim elemanlarının kopya çekmedeki artışın nedenlerine ilişkin olarak verilen 10. soruya verdikleri cevapların, okul kademelerine göre dağılımı tablo - 8’de görülmektedir. Okul kademeleri ile, öğretim elemanlarının cevaplarının seçeneklere dağılımı arasında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo: 8

Öğretim Elemanlarının, Bir Dersten Kopya Çekmenin Artış Nedenlerine İlişkin Cevaplarının, Okul kademelerine Göre Dağılımı

S. 10. Bir dersten kopya çekme oranının artması sizce neye bağlıdır?

Okul	N	A	B	C	D	E	F	Boş	Toplam
Yüksek öğretim	35	8.57	17.14	34.29	22.86	8.57	2.86	5.71	100
Ortaöğretim	22	13.64	.00	18.18	54.55	.00	4.55	9.09	100
İlk öğretim I. Kademe	22	9.09	.00	45.45	27.27	13.64	4.55	.00	100
İlk öğretim II. Kademe	20	35.00	10.00	5.00	45.00	.00	.00	5.00	100
Toplam	99	15.15	8.08	27.27	35.00	6.06	3.03	5.05	100
$X^2 = 40.510$		sd = 18					p < .01		

A. Ders konularının zorluğuna. B. Dersin iyi işlenmeyeşine. C. Öğretim elemanının tutumuna. D. Sınıfların ve sınav salonlarının kalabalık oluşuna. E. Sınav uygulamalarının düzensizliğine. F. Başka.

Tablo-8’de görüldüğü gibi, Öğretim elemanları bu soruya verdikleri cevaplarda, toplamda en çok (% 35.00) “sınıfların ve sınav salonlarının kalabalık oluşuna, daha sonraki sırada ise, % 27.27 ile “öğretim elemanının tutumuna” bağlı olduğunu belirtmişlerdir.

Yükseköğretim ve ilköğretim I. kademe öğretim elemanları kopya çekmenin artışını en çok öğretim elemanının tutumuna bağlı görürlerken,

Ortaöğretim ve ilköğretim II. Kademe öğretim elemanları en çok sınıfların ve sınav salonlarının kalabalık oluşuna bağlıdırlar.

Öğretim elemanlarının önemli bir bölümü (f:12) bu soruda “hepsi” şeklinde yeni bir seçenek oluşturmuşlardır. Başka seçeneğinde ise, “hayatta işe yaramayacak gereksiz bilgilerin verilmesi” (f: 3), öne çıkan bir açıklamadır.

9. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin en çok hangi yöntem ile kopya çektiklerine ilişkin görüşleri.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin en çok hangi yöntem ile kopya çektiklerine ilişkin soruya verdikleri cevapların dağılımı Tablo-9’da verilmiştir. Öğretim elemanlarının soruya verdikleri cevapların okul kademelerine göre seçeneklere dağılımlarında .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Tablo: 9
Öğretim Elemanlarının, Öğrencilerin En Çok Hangi Yöntem İle Kopya Çektiklerine İlişkin Soruya Verdikleri Cevapların Okul Kademelerine Göre Dağılımı

S. 11. Öğrencilerin en çok hangi yöntem ile kopya çektiklerini gözlemlediniz?

Okul	N	A	B	C	D	E	F	Boş	Toplam	
Yüksek öğretim	35	28.57	31.43	.00	2.86	17.14	2.86	17.14	100	
Ortaöğretim	22	68.18	.00	.00	4.55	18.18	.00	18.18	100	
İlk öğretim I. Kademe	22	40.91	4.55	.00	13.64	18.18	9.09	18.18	100	
İlk öğretim II. Kademe	20	5.00	5.00	5.00	25.00	40.00	.00	40.00	100	
Toplam	99	35.35	13.13	1.01	10.10	22.22	3.03	22.22	100	
$\chi^2 = 47.629$		Sd = 18							p < .01	

A. Not hazırlıyorlar. B. Sıranın üzerine veya duvarlara yazıyorlar. C. Ellerine, kollarına, bacaklarına yazıyorlar. D. Kitaplarına, defterlerine bakıyorlar. E. Sınavda konuşuyorlar. F. Başka.

Tablo - 9’da görüldüğü gibi öğretim elemanları, öğrencilerin en çok (% 35.35) not hazırlayarak kopya çektiklerini belirtmektedirler. Daha sonraki sırada ise % 22.22 ile sınavlarda konuşarak kopya çektiklerini belirtmektedirler.

Öğretim elemanlarının görev yaptıkları okul düzeyine göre bu soruya verdikleri cevaplarda belirgin bir farklılaşma gözlenmektedir. Yüksek öğretim kademesinde en çok (% 31.43) sıraya veya duvara yazma yoluyla kopya çekildiği belirtilirken, ortaöğretim ve ilköğretim I. Kademe not hazırlama, ilköğretim II. Kademe ise sınavda konuşma ilk sırayı alan kopya yöntemleridir.

Öğretim elemanlarının bu soruda başka seçeneğinde yaptığı açıklamalar değerlendirildiğinde; “birbirlerine bakıyorlar” (f: 7), “sınav kartonlarına yazıyorlar” (f: 3) ve “hesap makinelerinin kapaklarına yazıyorlar” (f: 2) öne çıkmaktadır.

10. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin kopya çekmelerinin nasıl önlenebileceğine ilişkin görüşleri

Öğretim elemanları bilgi formunun 12. sorusunda, öğrencilerin kopya çekmelerinin nasıl önlenebileceği konusundaki düşüncelerini bir cümle ile

belirtmeleri istenmişti. Öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri cevaplar, frekanslarına göre sıraya konularak Tablo-10'da verilmiştir.

Tablo: 10
Öğretim Elemanlarının, Öğrencilerin Kopya Çekmelerinin
Önlenmesine İlişkin Önerileri F

Sıra No	Öneri	F
1.	Sınav gözetmenleri dikkatli olmalı.	7
2.	Daha iyi eğitim ile önlenir.	6
3.	Sınavlarda ezber bilgi sorulmamalı.	6
4.	Tamamen önlenemez	6
5.	Sınav salonları daha iyi organize edilmeli.	6
6.	Dersler ilgi çekici ve eğlenceli olmalı.	5
7.	Öğrenciler derse katılmalı.	5
8.	Dersler iyi işlenmeli.	4
9.	Sınavlarda yorum sorusu sorulmalı.	4
10.	Öğretim elemanları öğrenciyi iyi tanımalı.	4

Tabloda görüleceği gibi, öğretim elemanları, öğrencilerin kopya çekmelerinin önlenmesi konusunda öncelikle sınav görevlilerinin dikkatli olmalarını (f: 7) öneriyorlar. İkinci sırada aynı işaretleme oranıyla (f: 6), dört önerinin yer aldığı görülüyor. Bunlar sırasıyla; Daha iyi bir eğitim, sınavlarda ezber bilgi sorulmaması, Tamamen önlenemez şeklinde ümitsiz bir açıklama ve sınav salonlarının daha iyi düzenlenmesi önerileridir.

Sonuç

Öğretim elemanlarına göre Türk eğitim sisteminde öğrencilerin sınavlarında kopya çekmeleri ile ilgili olarak aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

1. Öğretim elemanlarının görev yaptıkları okullarda kopyayı gözlemledikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin toplamda % 82.83'ü kopyayı gözlemlediklerini belirtmektedir. Kopyanın en çok gözlemlendiği kademe ise ortaöğretim dir. Bunu yüksek öğretim kademesi izlemektedir. İlköğretim I. kademe de öğretmenlerin % 63.64'ü buldukları oluda kopya olayına şahit olduklarının belirtmektedirler.

2. Öğretim elemanlarının kendi derslerinde de kopyayı gözlemledikleri görülmektedir. Burada çok az gözlemlenmedi diyenler % 72.73'tür. Çok gözlemlenmedi % 8.08 ile birleştiğinde öğretim elemanlarının % 80.91 oranında kendi derslerinde kopyayı gözlemledikleri anlaşılmaktadır.

3. Öğretim elemanlarına göre, öğrenciler en çok "sosyal derslerde" kopya çekmektedir. Bunu matematik, fen grubu dersler izlemektedir. İlk öğretim II. kademe de ise, ilk sırada "matematik ve fen grup dersler"de kopya çekildiği belirtilmektedir.

4. Öğretim elemanları, kopyanın cinsiyet ile ilişkisini değerlendirirken, ayırım yapmaksızın iki cinsin de kopya çektiklerini ilk sırada (% 60.61) belirtmektedirler. Daha sonraki sırada % 19.19 ile erkekler gelmektedir.

Kopya çekme ile cinsiyet arasındaki ilişkilerde, öğretim elemanlarından elde edilen veriler ile öğrencilerden elde edilen veriler arasında büyük bir tutarlılık gözlenmektedir. Bu konuda cinsiyetten doğan farklılığın son yıllarda büyük ölçüde azaldığı, kız ve erkek cinsin tutum ve davranışlar açısından birbirine yaklaştıkları düşünülmektedir.

5. Öğretim elemanları, kopya çekme davranışını “engellenmesi gereken kötü bir davranış” olarak nitelendirmektedirler (% 72.73). Bunu “hazırsızlıktır kesinlikle cezalandırılmalıdır” nitelmesi izlemektedir.

6. Öğretim elemanları, kopya çeken öğrencinin tanımında ise, ilk sırada “düzenli çalışmayan öğrenciler” tanımına yer vermektedir. Bunu “fırsatlardan yararlanan öğrencilerdir” tanımı izlemektedir.

7. Öğretim elemanları, kopyanın artış nedenleri olarak ilk sırada “Sınıfların ve sınav salonlarının kalabalık oluşunu” görmektedirler. İkinci sırada ise “öğretim elemanının tutumunu” önemli görmektedirler.

8. Öğretim elemanları, öğrencilerin en çok not hazırlayarak kopya çektiklerini belirtmektedirler. Bunu sınavlarda konuşarak kopya çekme izlemektedir.

Kopya çekme yöntemlerinin okul kademelerine göre farklılaşması, ise şöyledir. Yüksek öğretimde “sıraya veya duvara yazma”, ortaöğretim ve ilköğretim I. kademedede “not hazırlama”, ortaöğretim II. kademedede ise “arkadaşı ile konuşma” öğrencilerin en çok kullandıkları kopya çekme yöntemleridir.

9. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin kopya çekmelerinin önlenmesine ilişkin önerileri ise,

- * Sınav gözetmenleri dikkatli olmalı.
- * Daha iyi eğitim ile önlenir.
- * Sınavlarda ezber bilgi sorulmamalı
- * Tamamen önlenemez.
- * Sınav salonları daha iyi organize edilmeli.
- * Dersler ilgi çekici ve eğlenceli olmalı.
- * Öğrenciler derse katılmalı
- * Dersler iyi işlenmeli.
- * Sınavlarda yorum sorusu sorulmalı.
- * Öğretim elemanları öğrenciyi iyi tanımalıdır.

Öneriler

Araştırma bulguları ve sonuçları ışığında, Türk eğitim sisteminde kopyanın önlenmesi konusunda şunlar önerilebilir.

Kopya sorununun yaşandığı sınav uygulamaları, her ne kadar değerlendirmenin uygulama boyutu ile ilgili olsa da sorunun ortaya çıkışını hazırlayan nedenlerin büyük bir bölümünün, değerlendirmenin program içerisindeki yer ve işlevine ilişkin, yanlış bilgi, anlayış ve uygulamalardan kaynaklandığı görülmektedir. Ayrıca sınav uygulamalarına ilişkin pek çok neden de buna eklenince, kopya için uygun bir ortam oluşmaktadır.

Türk eğitim sisteminde kopya sorununun çözümsüzlüğünü hazırlayan en önemli nedenlerin başında, kopya sorununun yalnız bireyi yani öğrenciyi ilgilendiren bir sorun olarak görülmesi gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında sorunun sistem ile, sistemi yürütenler ile bir ilişkisi bulunmamaktadır. Tek neden öğrencinin ahlaki gelişim eksikliği veya kişilik bozukluğudur. O halde düzeltilecek olan öğrencinin ahlaki vasıfları veya kişiliğine bağlı davranış bozukluklarıdır. Bunun en kolay ve kestirme yolu ise cezalandırmadır.

Kopya sonuçta bir öğrenci eylemi olarak ortaya çıksa bile, bu sonucun yalnız öğrenciye bağlı olarak açıklanması doğru olamaz. Kopyanın ortaya çıkışında ve artışında, öğrencilerin olduğu kadar, hatta onlardan çok diğer ilgililerin, yani öğretmenlerin, yöneticilerin sorumluluğu vardır. Sorun ceza ile çözümlenecekse, tüm ilgililerin ve sorumluların bu cezalandırmadan paylarını almaları gerekir.

Kopya sorununa ceza ile çözüm arama yaklaşımı kolaycı yetersiz ve yanlış bir yaklaşımdır. Sorun çözümlenmek isteniyorsa, soruna kaynaklık eden tüm nedenler analiz edilmeli ve tek tek değerlendirmelidir. Bu araştırmamın, bulguları ile bu analizlere katkı getireceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. ADAMS, J. F. (Yayına hazırlayan: Bekir Onur), Ergenliği Anlamak, İmge Kitabevi Ankara, 1995.
2. CODY, R. P. Statistical Analysis of Examinations to Detect Cheating. Journal of Medical Education, Vol: 60, Feb. 1985.
3. ERTÜRK S., Eğitimde Program Geliştirme, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Basımevi, 1972.
4. FRARY, R. B. et. al. 1977. Indices of Cheating on Multiple - Choice Tests. Journal of Educational, Statistics, 2, 4, 235 - 56, Winter.
5. FRARY, R. B. Statistical Detection of Multiple - Choice Test Answer Copying: Stage of the Art, Presented at the Annual Meeting of the Measurement Services Association, San Francisco, April 1992.
6. GENERAL Accounting Office, 1991. Naval Academy: Low Grades in Electrical Engineering Courses Surface Broader Issues. Report No GAO-NSIADw91-187, July 1991.
7. HOUSTON, J. P. 1976. The Assessment and Prevention of Answer Copying on Undergraduate Multiple Choice Examinations. Research in Higher Education, 68, 6, 729-35, December.
8. KEALEY, R. J. 1984. Everyday Issues Related to Justice and Other Gospel Values. National Catholic Educational Association, Washington, D. C.
9. ONUR, B. Ergenlik Psikolojisi, Hacettepe - Taş Kitapçılık Ltd. Şti. 1987.
10. ÖZÇELİK, D. A. Eğitim Programları ve Öğretim. ÖSYM - Eğitim Yayınları: 8, Ankara. 1987.
11. PAİGE, C. A. Is for Apathy. Paper Presented at Annual Meeting of the American Historical Association, San Francisco, dec. 1993.

12. SELÇUK, Z., Bir Eğitim ve Rehberlik Sorunu: Okullarda Kopya Çekme. Eğitim Yönetimi dergisi. Yıl 1, sayı 3, s. 397-418, Ankara 1995.
13. SMİTH, C., et. al. 1971. Moral Decision Making: Cheating on Examinations. Paper Presented at Eastern Psychological Association Annual Meeting, 15-17, April.
14. SÖNMEZ, V., Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı. Adım Yayıncılık, Ankara, 1991.
15. TEKİN, H., Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Mars Matbaası, Ankara, 1977
Uludağ Üniversitesi Haber Bülteni, 1996.
16. VARİŞ, F., Ergenin Gelişimine Etki Yapan Kültürel Faktörler, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 5, 1968.
17. VARİŞ, F., Eğitimde Program Geliştirme "Teori ve Teknikler". Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara, 1996.
18. YEŞİLYAPRAK, B. ve B. Öztürk, Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekme Olayına İlişkin Görüş, Tutum ve Değer yargıları, III. Ulusal Eğitim Kongresinde (Uludağ Üniversitesi, Görükle Bursa) Sunulan Araştırma Raporu. Ankara 1996.